

EU:s budgetöversyn

Till finansutskottet

Finansutskottet har (sammanträdesprotokoll 2007/08:9 § 3) beslutat att bereda utrikesutskottet, trafikutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, näringsutskottet samt EU-nämnden tillfälle att senast den 5 mars 2008 avge yttrande över kommissionens meddelande SEK(2007)1188 ”Budgetreform för ett Europa i förändring”. Utrikesutskottet har den 6 december 2007 beslutat avge yttrande.

Bakgrund

Genomförandet av EU:s budgetöversyn

Europeiska rådet enades i december 2005 om EU:s långtidsbudget (finansieringsram) för perioden 2007–2013. Den fleråriga finansieringsramen saknar rättslig grund i fördragen. Därför formaliseras överenskommelsen genom ett interinstitutionellt avtal mellan ministerrådet, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen. I april 2006 enades Europaparlamentet, ministerrådet och Europeiska kommissionen om en ny finansieringsram för perioden 2007–2013. Den nuvarande finansieringsramen är den fjärde i ordningen. Avtalet innehåller också, som en återspeglning av överenskommelsen från Europeiska rådet i december 2005, en uppmaning till kommissionen att genomföra en översyn över budgetens prioriteringar och finansiering under 2008 och 2009.

Kommissionen presenterade i september 2007 meddelandet ”Budgetreform för ett Europa i förändring” (SEK[2007]1188) för en samrådsprocess i EU på nationell, regional och lokal nivå. Samrådet pågår fram till den 15 april 2008. Det kommer att följas upp genom en konferens. Förutom synpunkter som inhämtas genom samrådsförfarandet kommer även utvärderingar av olika politikområden att ligga till grund för översynsrapporten. Kommissionen har dessutom initierat ett antal vetenskapliga studier som kan komma att beaktas vid översynen.

Resultatet av samrådet ska utgöra underlag för en vitbok som kommissionen avser att presentera i slutet av 2008 eller början av 2009.

Rådet och Europaparlamentet kommer därefter att ta ställning till budgetöversynen. Den kan komma att avslutas under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009. Översynen kommer inte att innehålla något förslag till finansiella ramar fr.o.m. 2014 och framåt.¹ Det blir i stället en uppgift för den kommission som tillträder efter valen till Europaparlamentet.

EU:s finansieringsram 2007–2013

Allmän beskrivning

Finansieringsramen för 2007–2013 fastställer en beloppsgräns för hur mycket pengar som EU får avsätta för olika utgiftsområden varje år. Finansieringsramen för 2007–2013 innehåller sex utgiftskategorier, s.k. rubriker: ”Hållbar tillväxt”, ”Bevarande och förvaltning av naturresurser”, ”Medborgarskap, frihet, säkerhet och rättvisa”, ”EU som global partner”, ”Administration” och ”Kompensationer”. Det totala utgiftstaket för samtliga utgiftsområden är gränssättande för de åtaganden som unionen maximalt får göra under ett år. I finansieringsramen för 2007–2013 utgör åtagandena i genomsnitt ca 1,048 % av EU:s beräknade samlade bruttonationalinkomst (BNI) per år.

Finansieringsramen innehåller även bestämmelser för EU:s inkomster, genom ett tak för EU:s s.k. egna medel. De egna medlen består av medlemsländernas avgifter till EU, och taket är fastställt som en procentandel av medlemsländernas sammanlagda bruttonationalinkomst (BNI). I finansieringsramen är taket fastställt till 1,24 % av EU:s samlade BNI.

Beskrivning av EU-budgetens utgiftskategori 4 (”EU som global partner”)

EU-budgetens kategori 4 – ”Europeiska unionen som global partner” – omfattar EU:s stöd och bistånd till andra länder. Utgiftsområdet har nyligen genomgått en strukturförändring. Sju nya förordningar trädde i kraft den 1 januari 2007 och ersatte därmed närmare hundralet tematiska och geografiska förordningar som tidigare kanaliserade EU:s externa stöd. Den nya strukturen har tillkommit i syfte att öka samstämmigheten och enhetligheten i de yttre åtgärderna samt för att åstadkomma ett bättre resultat med befintliga resurser. Det minskade antalet förordningar innebär också ökad överskådlighet.

De övergripande målen för utgiftsområdet är att skapa stabilitet, säkerhet och välbefinnande i EU:s grannländer, att aktivt arbeta för fattigdomsbekämpning inom ramen för en hållbar utveckling på internationell nivå och att främja ett globalt politiskt styre som garanterar strategisk och civil säker-

¹ Det finns inte något som nu förutsäger hur lång tidsperiod de kommande finansiella ramarna kommer att omfatta, enbart att de börjar fr.o.m. 2014.

het. Det ska etableras ett mer långsiktigt utvecklingsarbete som skapar en bättre dialog både med mottagarländer och med andra givare. Ett annat syfte är att försöka överbrygga den uppdelning som finns mellan t.ex. EU:s biståndspolitik och övriga utrikespolitiska områden.

De nya finansiella instrumenten för EU:s utvecklingssamarbete och ekonomiska samarbete med tredje land (artiklarna 179 och 181a EG) är:

- Förmedlemskapsinstrumentet (IPA)
- Grannskapsinstrumentet (ENPI)
- Utvecklingsinstrumentet (DCI)
- Instrumentet för samarbete med industriländer (ICI)
- Stabilitetsinstrumentet (IfS)
- Instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDHR)
- Instrumentet för kärnsäkerhet (NSI, artikel 203 Euratom)
- EU:s gemenskapsmekanism för räddningstjänst (RRPI).

Utöver de nyttillkomna instrumenten kvarstår sedan tidigare:

- GUSP-budgeten (GUSP)
- Instrumentet för humanitärt bistånd (HUM/HAC)
- Makroekonomiskt stöd (MFA)
- Lånegarantifonden (LGF)
- Katastrofreserven (EAR)

Tabellen i det följande ger en översiktlig bild av resurserna inom kategori 4 och visar resurstilldelning per instrument, dels för hela perioden 2007–2013, dels per år. Summorna är ungefärliga och anges i miljoner euro. Totalt omfattar kategori 4 ca 50 miljarder euro, vilket motsvarar ca 5,6 % av den totala EU-budgeten. Om även Europeiska utvecklingsfonden (EUF) räknas in omfattar EU:s yttre åtgärder ca 70 miljarder euro.

Tabell: Kategori 4 – resursfördelning 2007–2013

	2007– 2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
IPA	11 500	1 300	1 400	1 500	1 600	1 800	1 900	2 000
ENPI	11 200	1 400	1 400	1 500	1 500	1 600	1 800	1 900
DCI	16 900	2 200	2 200	2 300	2 400	2 500	2 600	2 700
ICI	170	20	20	20	20	30	30	30
EIDHR	1 100	140	150	150	160	160	170	180
IfS	2 100	140	180	260	290	340	380	470
NSI	520	70	70	70	70	80	80	80
HUM/HAC	5 600	730	750	780	800	820	850	880
GUSP	2 000	160	200	240	280	330	360	410
RRPI	56	5	6	8	8	9	9	11
MFA	750	60	90	100	110	110	120	140

	2007– 2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
LGF	1 400	200	200	200	200	200	200	200
EAR	1 700	230	240	240	250	250	260	260
Summa	55 000	6 700	6 900	7 400	7 700	8 200	8 800	9 300

Arbetet med EU:s budgetöversyn i riksdagen

Sedan den 1 januari 2007 gäller nya regler för riksdagens arbete med EU-frågor.

Under förutvarande mandatperioder har kommissionsdokument om EU:s långtidsbudget av kammarkansliet överlämnats till utrikesutskottet. Det är också ministerrådet för allmänna frågor och yttre förbindelser (GAERC), och inte Ekofinrådet, som har huvudansvaret för förhandlingarna på EU-nivå.

Kommissionens samrådsdokument om EU:s budgetöversyn har av kammaren i oktober 2007 remitterats till finansutskottet för granskning jämlikt riksdagsordningens 10 kap. 4 §. Finansutskottet bereder för närvarande dokumentet och kommer att avge ett utlåtande för debatt och beslut i kammaren.

Utrikesutskottet, trafikutskottet, miljö- och jordbruksutskottet, näringsutskottet samt EU-nämnden har av finansutskottet beretts möjlighet att yttra sig till finansutskottet. Utrikesutskottet har vid sammanträdet den 6 december 2007 beslutat avge yttrande.

Finansutskottet har i juni 2007 hållit överläggning enligt riksdagsordningen 10 kap. 3 § om budgetöversynen med statsrådet Cecilia Malmström. Finansutskottet har i december 2007, tillsammans med EU-nämnden, arrangerat en offentlig utfrågning med anledning av budgetöversynen.

Arbetet med EU:s budgetöversyn i nationella parlament i andra medlemsstater

Av information från IPEX² framgår att parlamentets under- och överhus i Storbritannien, senaten i Tjeckien samt riksdagen i Finland har påbörjat eller genomfört en granskning av kommissionens meddelande. I enlighet med det interinstitutionella avtalet om den nuvarande budgetramen kommer Europaparlamentet att engageras i översynen i alla dess etapper.

Finlands finansutskott har behandlat kommissionens meddelande genom ett utlåtande till stora utskottet i december 2007.³ Finansutskottet konstaterar att regeringens ståndpunkt fortfarande är under beredning och att

² IPEX (Interparliamentary EU information exchange) är en databas för utbyte av information om hanteringen i nationella parlament och Europaparlamentet av EU:s dokument (<http://www.ipex.eu>).

³ Enligt uppgifter från riksdagens hemsida på Internet: http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/fi_uu_9_2007_rd_p.shtml

utskottet därför endast redovisar vissa allmänna synpunkter. Utskottet poängterar att ett viktigt mål som bör genomsyra hela reformen är behovet av ökad insyn och förenklade processer. Utskottet vill se en översyn av prioriteringar och finansiering och menar att mer måste satsas på morgondagens utmaningar, inte minst på en bättre ekonomisk tillväxt och produktivitet. I förlängningen måste det även satsas extra på innovation och bättre konkurrenskraft. Utskottet tar upp frågan om en balanserad och livskraftig utveckling av landsbygdsområden och en fungerande jordbruks- och livsmedels ekonomi inom hela gemenskapens territorium. Vidare understryker utskottet vikten av att unionens budgetmedel ger ett verkligt mervärde jämfört med nationella åtgärder. Utskottet anser även att man bör se på hur unionens förvaltning kan göras bättre och fungera effektivare. Den interna kontrollen behöver utvecklas då utbetalningarna inom EU fortfarande är behäftade med ett stort antal fel.

I *Tjeckien* diskuterade senatens EU-utskott kommissionens meddelande vid ett sammanträde i november 2007. Utskottet avser att fortsatt följa ärendet.

I *Storbritannien* har parlamentets under- och överhus påbörjat en granskning av meddelandet och begärt ytterligare information från regeringen i frågan. Storbritanniens regering har i en preliminär bedömning välkomnat meddelandet vars budskap om subsidiaritet och proportionalitet speglar regeringens principer för översynen. Regeringen menar att gemenskapsbudgetens begränsningar måste erkännas då finansiering av åtgärder via gemenskapens budget är endast en i raden av politiska åtgärder. Regeringen understryker även att finansiell styrning, inklusive finansiell kontroll och oberoende revision, tillsammans med budgetdisciplin är nödvändigt.

Kommissionens meddelande SEK(2007)1188

Kommissionens meddelande SEK(2007)1188 är indelat i tre huvudområden: a) fakta om EU-budgeten, b) utformningen av den framtida EU-budgeten och c) finansieringen av EU-budgeten. Meddelandet innehåller få konkreta förslag eller alternativ att ta ställning till. Kommissionens samrådsdokument innehåller ett antal frågor som kommissionen hoppas få synpunkter kring. I det följande redovisas kortfattat kommissionens utgångspunkter inom respektive huvudområde samt de frågor kommissionen väckt.

a) Fakta om EU-budgeten

Enligt kommissionen är budgeten ett viktigt instrument för att förverkliga EU:s politiska mål. Budgeten bör utnyttjas och förvaltas så effektivt som möjligt i linje med medborgarnas förväntningar samtidigt som den kan anpassas för att avspegla förändrade gemensamma prioriteringar. Kommissionen lyfter också fram betydelsen av andra åtgärder än finansieringsåtgärder för att genomföra EU:s politik, t.ex. lagstiftning, samordning av politik

och utbyte av idéer och bästa praxis. Alternativa finansieringskällor för ekonomiskt stöd som nämns är bl.a. lån och lånegarantier från Europeiska investeringsbanken, samfinansiering med medlemsländerna och privat finansiering.

Kommissionen påpekar att EU-politiken har förändrats avsevärt under de senaste årtiondena och att målet har varit att budgeten ska understödja och avspegla denna utveckling. Till exempel har den gemensamma jordbrukspolitikens andel av de totala utgifterna minskat, medan utgifterna för politiken för ekonomisk och social sammanhållning, tillväxtfrämjande åtgärder, rättsliga och inrikes frågor samt unionens utrikespolitik ökat i omfattning. Vidare framhålls behovet av flexibilitet inom budgeten för att den ska kunna svara mot skiftande politiska omständigheter.

Kommissionen ställer i detta avsnitt två frågor:

a1) Har EU-budgeten kunnat "reagera" i tillräcklig utsträckning på skiftande behov?

a2) Hur finner man den rätta avvägningen mellan behovet av stabilitet och behovet av flexibilitet inom de fleråriga budgetramarna?

b) Utformningen av den framtida EU-budgeten

Kommissionen menar att medborgarna måste kunna lita på att gemensamma utgifter används ändamålsenligt och effektivt. Budgetdisciplin fortsätter därför att vara en viktig utgångspunkt för gemensamma utgifter. Detta innebär att de gemensamma utgifterna måste bedömas utifrån vilket mervärde de ger. Faktorer som avgör om en utgift på EU-nivå ger ett mervärde är enligt kommissionen att den har en politisk aspekt, ger klara fördelar när det gäller att främja gemensamma intressen jämfört med om åtgärden vidtas på lägre nivå samt att den planeras, administreras och förvaltas på ett ändamålsenligt sätt. Kommissionen anser vidare att ett optimalt användande av EU:s resurser förutsätter att de prioriteras och koncentreras till de områden där de ger störst nytta. Subsidiaritet och proportionalitet är de viktigaste kriterierna för att avgöra mervärdet av en utgift på EU-nivå.

Kommissionen ser följande nya utmaningar framför sig som kan påverka utformningen av den framtida EU-budgeten:

1. Europas roll i en situation som utmärks av tilltagande *mångfald och förändring* i en alltmer komplex global värld.
2. Globaliseringen som drivkraft för *vetenskapliga och tekniska framsteg*.
3. Omvandlingen till *kunskaps- och tjänsteekonomi*.
4. Nuvarande födelsetal leder till en förändrad *struktur och balans i dagens samhälle*.
5. *Solidaritet* och EU:s engagemang för social rättvisa.
6. Effekterna av *klimatförändringen* på miljö och samhälle.

7. Klimatförändringen, demografiska förändringar och nya konsumentkrav ger EU-politiken för *Europas jordbruk, landsbygd, landsbygds-samhälle och marina områden* en ny dimension.
8. En säker, hållbar och konkurrenskraftig *energiförsörjning*.
9. *Migrationstrycket*.
10. Den europeiska dimensionen blir allt viktigare när det gäller att garantera medborgarna *skydd och säkerhet*.
11. Globaliseringen ställer krav på att Europa måste vara *närvarande på den globala arenan*.

Kommissionen slår fast att effektivitet och ändamålsenlighet måste prägla genomförandet av EU:s politik. Kommissionen talar i meddelandet positivt om ökad flexibilitet, vilket skulle göra det möjligt att omfördela resurser inom EU-budgeten för att optimera en sund ekonomisk förvaltning.

Kommissionen ställer i detta avsnitt sju frågor:

- b1) En rad nya politiska utmaningar beskrivs ovan. Är det en bra sammanfattning av de viktigaste frågor som EU kommer att stå inför under de kommande årtiondena?
- b2) Vilka kriterier bör användas för att garantera att principen om europeiskt mervärde tillämpas effektivt?
- b3) Hur bör de politiska målen bäst komma till uttryck i utgiftsprioriteringarna? Vilka ändringar behövs?
- b4) Vilken tidshorisont bör gälla för en omorientering?
- b5) Hur kan budgetgenomförandet bli mera effektivt och ändamålsenligt?
- b6) Kan öppenheten och ansvarigheten i samband med budgeten förbättras?
- b7) Kan ökad flexibilitet hjälpa till att ge ett bättre resultat av EU:s utgifter och ökat politiskt gensvar i EU-budgeten?

c) Finansieringen av EU-budgeten

Kommissionen framhåller att de valda finansieringskällorna måste kunna garantera att budgetmedlen räcker till för att genomföra EU:s politik. Viktiga principer för utformningen av finansieringen är ekonomisk effektivitet, stabilitet, enkelhet, ”synlighet”, kostnadseffektivitet, ekonomiskt oberoende och tillräcklighet. Kommissionen anser inte att någon av de nuvarande källorna tillgodoser alla dessa behov fullt ut och är därför öppen för att diskutera finansieringskällorna mot bakgrund av dessa principer.

När det gäller korrigeringar för Nederländerna, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike⁴ menar kommissionen att de har bidragit till att göra finansieringssystemet ogenomskådligt och lett till onödiga spänningar mellan medlemsstaterna. Kommissionen vill därför, inom ramen för budgetöversynen, göra en översyn av korrigeringsmekanismerna för att bedöma i vilken utsträckning de fortfarande är motiverade. Kommissionen vill också undersöka möjligheten att införa alternativa egna medel, dock med hänsyn tagen till medlemsstaternas suveränitet i skattefrågor.

Kommissionen ställer i detta avsnitt tre frågor:

- c1) På vilka principer bör man grunda budgetens finansiering, och hur bör dessa principer omsättas i systemet för egna medel?
- c2) Går det att motivera en fortsatt tillämpning av olika korrigeringar?
- c3) Hur bör man utveckla förhållandet mellan medborgare, politiska prioriteringar och finansieringen av EU-budgeten?

Faktapromemoria 2007/08:FPM13

Av faktapromemorian framgår att regeringen fäster stor vikt vid den kommande översynen av EU:s budget och avser att delta aktivt i samrådsprocessen.

Utifrån en diskussion om framtida gemensamma prioriteringar och EU:s framtida utmaningar bör – enligt regeringens ståndpunkt – översynen leda till en djupgående reform av EU:s budgetram och en omprioritering mellan utgiftsrubriker. Den framtida budgeten bör grunda sig på subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet och sund ekonomisk förvaltning. Särskilt viktigt är att ange utgiftsprioriteringar utifrån en bedömning av vad som ger störst europeiskt mervärde och effektivast resultat. Andra centrala utgångspunkter är budgetrestriktivitet och samstämmighet mellan olika politikområden. Eventuella beslut inom ramen för den särskilda jordbruksöversynen bör bidra till och hålla öppet för ytterligare reformer och utgiftsminskningar i den gemensamma jordbrukspolitikens i den bredare budgetöversynen. Sådana beslut får inte låsa möjligheten till ytterligare reformer i budgetöversynen.

Regeringen avser, enligt faktapromemorian, att verka för ett genomskådligt och legitimt inkomstsystem som möjliggör en rättvis bördefördelning mellan medlemsländerna. Vidare säger sig regeringen ha en hög ambitionsnivå

⁴ Europeiska rådet enades om att den rabatt som Storbritannien sedan tidigare fått beviljad blir kvar. Beslutet innebär också att den rabatt som Nederländerna, Sverige, Tyskland och Österrike blivit beviljade blir kvar. Den innebär att länderna betalar en fjärdedel av vad de skulle betalat normalt sett för att kompensera Storbritanniens rabatt. Enligt beslutet ska Storbritanniens rabatt begränsas successivt under budgetperioden. Nederländerna, Sverige, Tyskland och Österrike har också fått sänkt procentsats på den enhetliga procentsats som tas ut på medlemslandets momsbas. Sverige och Nederländerna har vidare fått en bruttominskning av ländernas respektive BNI-avgift.

vad gäller genomförandetakten. Vissa reformer bör om möjligt genomföras redan före 2014. Målet att översynen ska leda till genomgripande reformer är dock överordnat behovet av tidigt genomförande.

Utskottets överväganden

Allmänna utgångspunkter för EU:s budgetöversyn

Utrikesutskottet har dubbla uppgifter när det gäller Europeiska unionen. Utskottet ansvarar t.ex., när så är behövligt, för riksdagens beredning av övergripande frågor som rör Europeiska unionen. Olika centrala och strategiska planeringsdokument från EU hänvisas regelmässigt till utrikesutskottet för behandling. Det innebär att utrikesutskottet bereder propositioner om medlemskap i EU och fördragsändringar samt regeringens årliga skrivelse om verksamheten inom EU. Detta arbete sker i samarbete med andra berörda utskott eller – såvitt gäller regeringens årliga skrivelse om verksamheten inom EU – i samarbete med berörda utskott och EU-nämnden. Vidare har utskottet, enligt riksdagsordningen, ansvar att följa EU-frågorna inom sitt beredningsområde som fackutskott.

Utskottet har aktivt följt förhandlingsarbetet inför de föregående budgetperioderna (t.ex. under Agenda 2000 inför långtidsbudgeten för åren 2000–2006). Under den förra mandatperioden följde utskottet också, genom förordningar och en offentlig utfrågning, arbetet med den nu gällande finansieringsramen för 2007–2013. Frågorna har också uppmärksammats i utskottets betänkanden.

Mot bakgrund av vad utskottet anfört i det ovanstående väljer utskottet att i det följande framföra synpunkter om budgetöversynen både på ett övergripande plan och med inriktning på det utrikespolitiska området.

Utskottet vill framhålla att den nu aktuella budgetöversynen är resultatet av att parterna i samband med förhandlingarna om den nuvarande långtidsbudgeten inte kunde enas i viktiga frågor om t.ex. ökad flexibilitet, EU-fonder som finansieras av medlemsstater men inte ingår i EU-budgeten (t.ex. Europeiska utvecklingsfonden) och de finansiella ramarnas samordning med mandatperioden. Det var för Sverige viktigt att beslutet om den nuvarande budgetramen innehöll en bestämmelse om en halvtidsöversyn. Det är värdefullt att budgetöversynen nu kan möjliggöra en grundlig diskussion utan stark tidspress eftersom den inte är direkt kopplad till de förhandlingar som kommer att behöva föras om de finansiella ramar som ska ta vid efter år 2013.

Omfattningen av EU:s budgetöversyn – vilken innebär bl.a. en översyn av budgetens struktur, prioriteringar inom budgeten och inte minst finansieringen av budgeten – är dock av sådan karaktär att det motiverar en process där nationella parlament ges en tydlig roll.

Utskottet ser positivt på möjligheterna för enskilda medborgare, organisationer, parlament och medlemsländer att inkomma med synpunkter till kommissionen. Utskottet noterar vidare att statsrådet Malmström i en offentlig utfrågning i riksdagen i december 2007 framhöll att regeringen innan den lämnar sitt bidrag kommer att föra en diskussion med dem som vill delta i debatten om EU:s budgetöversyn.

Övergripande synpunkter kring EU:s budgetöversyn

a) Fakta om EU-budgeten

Under de senaste årtiondena har *förändringar inom unionen, i närområdet och globalt medfört att nya behov och möjligheter har uppstått*. Förändringarna av EU:s politik har varit stora samtidigt som EU:s budget syftat till att understödja och avspegla denna utveckling. Utskottet anser inte att budgeten har svarat fullt ut mot EU:s skiftande behov. Beslutet om den nuvarande utgiftsramen innebär att större resurser än någonsin tidigare läggs på EU:s gemensamma prioriteringar inom bl.a. forskning och utveckling, på insatser för bekämpning av gränsöverskridande brottslighet och terrorism samt på EU som global partner. Utskottet sätter värde på dessa satsningar men konstaterar samtidigt att ökningarna skedde från låga nivåer och att mer än tre fjärdedelar av den totala EU-budgeten även fortsättningsvis avsätts för unionssamarbetets traditionella utgifter i form av jordbrukspolitik och strukturfondsstöd. Mot denna bakgrund anser utskottet att kommissionens frågor (a1 och a2) *om hur budgeten anses ha svarat mot skiftande behov och om hur avvägningen bör göras mellan stabilitet och flexibilitet inom budgetramarna* är besvarade.

b) Utformningen av den framtida EU-budgeten

Utskottet anser att EU är den viktigaste organisationen för att lösa problem som är gemensamma för Europa. Utskottet noterar att kommissionen i samrådsdokumentet SEK(2007)1188 listat elva *framtida politiska utmaningar* som enligt kommissionens bedömning väsentligt kan påverka inriktningen av EU:s framtida verksamhet.

Det bör påpekas att utmaningar också innebär möjligheter. Flera av de uppräknade utmaningarna, vilka i olika avseenden har tydlig anknytning till Lissabonstrategin, är allmänt hållna och saknar konkretion och problematisering. Dessa behöver sättas in i ett sammanhang och ses som en helhet. Utskottet kan dela bedömningen att uppräknade utmaningar och möjligheter kan få konsekvenser för inriktningen av EU:s framtida verksamhet. Däremot behöver denna påverkan inte nödvändigtvis vara kostnadsdrivande eller finansieras över EU:s gemensamma medel. En diskussion, utifrån subsidiaritetsprincipen, om vad som bör finansieras gemensamt på EU-nivå och vad som bör finansieras nationellt behöver initieras.

Vad kommissionen anför om energiförsörjning får knappast effekter på EU:s budget. Såvitt avser födelsetalen inom unionen behöver diskussionen ävenledes omfatta såväl migration som mortalitet, vilka tillsammans påverkar befolkningsutvecklingen. Utskottet anser därmed att frågan (b1) *om kommissionen bra sammanfattat de viktigaste framtida utmaningarna för unionen* vara besvarad.

För att EU ska kunna arbeta med viktiga utmaningar som klimatförändringarna, göra Europas ekonomi konkurrenskraftig, bekämpa gränsöverskridande brottslighet och bedriva en aktiv och samstämmig utrikes- och säkerhetspolitik krävs effektiva verktyg. Utformningen av budgeten är i det sammanhanget av intresse.

Kommissionens samrådsdokument kan anses vara utgångspunkten för en bred och förutsättningslös diskussion kring vad EU ska fokusera på i framtiden, vad som ska finansieras gemensamt och vad varje land självt ska ansvara för. Utskottet anser det angeläget att prioriteringar i EU:s budget diskuteras. Samtidigt behöver budgeten göras mer modern, begriplig och lättöverskådlig.

Översynen bör, utifrån en diskussion om *framtida gemensamma prioriteringar och utmaningar*, leda till en djupgående reform av EU:s budgetram och en omprioritering mellan utgiftsrubriker. Den framtida budgeten bör grunda sig på bl.a. subsidiaritet, proportionalitet och sund ekonomisk förvaltning. Särskilt viktigt är att ange utgiftsprioriteringar utifrån en bedömning av vad som ger störst europeiskt mervärde och effektivast resultat. Andra centrala utgångspunkter är budgetrestriktivitet och samstämmighet mellan olika politikområden.

Två områden – den gemensamma jordbrukspolitiken och strukturfonderna – upptar mer än tre fjärdedelar av den totala EU-budgeten fram till 2013. Utskottet konstaterar att båda dessa politikområden är föremål för separata diskussioner parallellt med budgetöversynen. Det är utskottets mening att eventuella beslut inom ramen för översynen av jordbrukspolitiken respektive strukturfonderna bör bidra till och hålla öppet för ytterligare reformer och utgiftsminskningar i den bredare budgetöversynen.

Utskottet anser att reformer av jordbrukspolitiken ska vägledas av avreglering och marknadsanpassning, hänsyn till konsument- och miljöskydd samt utfasning av direktstöd och avskaffande av exportsubventioner. Marknadsstöd, inklusive exportbidrag, bidrar till att upprätthålla höga priser och ger inlåsnings effekter som kan påverka produktionen negativt vad gäller miljö och konkurrens mot tredje land. Utgifterna för den gemensamma jordbrukspolitiken som andel av EU:s totala budget kan, mot bakgrund av det ovanstående och mot bakgrund av stigande jordbrukspriser, minskas kraftigt.

Utskottet anser att även EU:s regionalpolitik måste reformeras till omfattning och innehåll. I likhet med den gemensamma jordbrukspolitiken finner utskottet skäl för en minskning av de gemensamma resurserna för finansier-

ingen genom strukturfonderna. Stödet bör i störst utsträckning riktas till delar av unionen som är relativt sett nyare och fattigare samt har en mer komplicerad, ibland konfliktfylld historia. Stödet bör inte omfatta delar av unionen med relativt högt välstånd. En fortsatt gemensam finansiering kan vara motiverad för sådana insatser som avser territoriellt samarbete mellan länder inom och utom unionen som har gränsöverskridande externa effekter. I vad mån strukturfondsstödet medfört ett europeiskt mervärde i medlemsländer och regioner med relativt sett högre välståndsnivå kan sättas i fråga. I dessa länder bör strategisk samordning av insatser för regional utveckling stå i fokus när sammanhållningspolitiken tillämpas.

På några områden anser utskottet att ett gemensamt agerande på EU-nivå kan skapa ett europeiskt mervärde, men det behöver inte nödvändigtvis ske genom gemensam finansiering. Det gäller främst på områdena konkurrenskraft (bl.a. forskning och utveckling), inrikesfrågor och rättsliga frågor (bl.a. gränsöverskridande brottslighet, människohandel och terrorism) samt EU:s relationer till omvärlden (bl.a. grannskapspolitiken och utvidgningen). Europeiska forskningsfonder bör även öppnas för omvärlden.

Mot bakgrund av vad som framförts i det ovanstående anser utskottet att kommissionens fråga *om vilka utgiftsprioriteringar som bör följa av EU:s politiska mål* (b3) är besvarad.

Utskottet ställer sig bakom en hög ambitionsnivå för *genomförandet av reformer*. Vissa reformer bör om möjligt genomföras redan före 2014. Målet att översynen ska leda till genomgripande reformer är dock överordnat behovet av tidigt genomförande. Med vad utskottet anför i denna del får kommissionens fråga *om tidsaspekterna av tänkta reformer* (b4) anses besvarad.

En förutsättning för EU:s legitimitet och för medborgarnas förtroende för samarbetet är att EU:s gemensamma resurser används på ett *effektivt och ändamålsenligt* sätt. På ett övergripande plan får förutsättas att principen om ett europeiskt mervärde avser att ett gemensamt agerande måste kunna ge ett bättre resultat på europeisk nivå än vad som skulle vara resultatet om medlemsländerna agerat var för sig. Till stöd för denna princip fungerar såväl subsidiaritetsprincipen (unionen ska endast agera om och i den mån målen inte i tillräcklig utsträckning kan nås av medlemsländerna själva utan bättre uppnås på EU-nivå) som proportionalitetsprincipen (unionens åtgärder får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå EU:s mål). I syfte att garantera att utgifter ger ett europeiskt mervärde bör en sund ekonomisk förvaltning och budgetrestriktivitet tillämpas. Med vad utskottet här anför får kommissionens fråga *om effektiv tillämpning av principen om europeiskt mervärde* (b2) anses besvarad.

Ansvarsutkrävande och öppenhet är centrala demokrativärden. Revisionsrätten har vid återkommande tillfällen visat på brister i den interna styrningen och kontrollen av EU:s gemensamma medel. Sådana brister påverkar legitimiteten för hela EU-samarbetet. EU:s gemensamma medel

hanteras i en betydande omfattning nationellt, och en stor del av bristerna i uppföljningen ligger för närvarande hos medlemsstaterna. Enligt utskottets mening är det viktigt att medlemsstaterna tar sitt förvaltningsansvar och nationellt vidtar åtgärder som stärker den interna kontrollen av EU-medlen. Frågor om intern styrning, kontroll och öppenhet beträffande hanteringen av gemensamma medel bör därför uppmärksammas inom ramen för översynen. Utskottet anser mot denna bakgrund att kommissionens fråga *om öppenhet och ansvarighet i samband med budgeten* (b6) är besvarad.

c) Finansieringen av EU-budgeten

Utskottet noterar att *EU:s budgetöversyn ävenledes omfattar finansieringsramens bestämmelser för EU:s inkomster*. I ett historiskt perspektiv har diskussionerna om utformningen av budgetens inkomster varit omfattande. Till dessa diskussioner har förts frågor om bl.a. finansieringskällor, s.k. rabatter, korrigeringsmekanismer och gemensamma skatteuttag. Dessa frågor förutses bli aktualiserade också i denna budgetöversyn. Utskottet förespråkar ett genomskådligt och legitimt inkomstsystem som möjliggör en rättvis bördefördelning mellan medlemsländerna. En förutsättning för en rättvis bördefördelning mellan medlemsländerna är en samtidig kraftfull reformering av budgetens utgifter. Sverige har sedan länge företrätt en politik som innebär att den komponent av de egna medlen som utgörs av tullar och jordbruksavgifter ska försvinna i takt med att EU:s tullar mot tredje land avskaffas. Till dess så skett bör dock intäkterna, efter kostnads-täckning för administrationen, föras till EU:s budget. Utskottet avvisar bestämt idéer om att ge EU beskattningsrätt. Det politiska motståndet, också i breda befolkningslager, mot en sådan beskattningsrätt torde vara påtagligt.

Med vad utskottet i denna del anfört anses kommissionens frågor *om budgetens finansiering och tillämpningen av olika korrigeringar* (c1 och c3) besvarade.

Inriktningen inom det utrikespolitiska området

Europeiska unionen har en viktig roll som global partner i arbetet för fred, demokrati och mänskliga rättigheter. En aktiv grannskapspolitik i förhållande till länderna i unionens närområde är av stor vikt. Utvidgningen är en av EU-samarbetets största framgångar. Av övertygelse och med stöd av Romfördragets bestämmelser om att samarbetet står öppet för alla demokratier i Europa som vill och kan uppfylla de krav som detta ställer anser utskottet EU:s fortsatta utvidgning är av strategisk betydelse för unionen som helhet. Enligt utskottets mening måste förberedelserna i dels länder som strävar efter att bli medlemmar, dels länder som förbereder sig för förhandlingar stödjas med ändamålsenliga insatser. EU och dess medlemsstater är tillsammans världens största biståndsgivare och svarar, via med-

lemsstaternas bistånd och det gemenskapsfinansierade biståndet, för mer än hälften av världens samlade utvecklingsbistånd. Som en betydande biståndsgivare är det angeläget att unionen, i enlighet med den s.k. Parisagendan, för en effektiv och samstämmig politik för fattigdomsbekämpning och utveckling, vilket påverkar handels- och jordbrukspolitiken.

I det ovanstående har utskottet, som svar på bl.a. kommissionens fråga om framtida prioriteringar i EU-budgeten (b3), framfört synpunkter på de prioriteringar som bör göras inom ramen för budgetöversynen. Kategori 4 – EU som global partner – är ett av de huvudområden som utskottet lyfte fram som föremål för en prioritering. Utskottet konstaterar att EU:s utrikespolitiska roll har vuxit i betydelse och omfattning. Utskottet förutsätter därför att andelen – för närvarande omkring 6 % – av EU:s totala budget som i framtiden ägnas detta område ökar.

EU förfogar i dag över ett flertal utrikespolitiska instrument, från bistånds- och utvecklingspolitik, handelspolitik och politisk dialog till civila och militära krishanteringsinsatser inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken. Det finns en bred enighet om att EU bör kunna använda dessa instrument mer samstämmigt och effektivt för att EU-politiken ska få bästa möjliga genomslag. Vidare är det viktigt att det inom ramen för EU:s globala agerande finns en beredskap och förmåga att snabbt kunna hantera *oförutsedda händelser*. Samtidigt finns ett behov av mer *långsiktighet* i de utrikespolitiska relationerna, inte minst avseende utvecklingssamarbetet. De utrikespolitiska instrumenten måste, enligt utskottets förmenande, vara tillräckligt flexibla för att tillgodose båda dessa behov. Detta torde kunna ske utan en omfattande och gemensamfinansierad buffert på EU-nivå. Utskottet kan konstatera att hur behoven av långsiktighet och beredskap för snabbt hanterande av oförutsedda händelser tillgodoses tydligt hänger samman med kommissionens fråga *om hur man finner en avvägning mellan behovet av stabilitet och flexibilitet inom ramen för de fleråriga budgetramarna* (a2).

Den finansieringsstruktur som har utarbetats för kategori 4 har nyligen trätt i kraft (den 1 januari 2007) varför det i nuläget får anses för tidigt att uttala sig om hur väl den uppfyller uppsatta mål. Sverige tillhörde de länder som stod bakom de mål och syften som låg till grund för den nya strukturen.

Lissabonfördraget är avsett att skapa bättre förutsättningar för beslutsfattandet inom Europeiska unionen och för att möta framtida gemensamma utmaningar. Utskottet förutsätter att budgetöversynen även kommer att belysa *konsekvenserna på EU:s budget av att fördraget ratificeras och träder i kraft*. Det gäller t.ex. vilka budgetmässiga konsekvenser som följer av inrättandet av EU:s utrikestjänst, inrättandet av en vald ordförande för Europeiska rådet samt inrättandet av en hög representant för utrikes- och säkerhetspolitiken. En utökad kapacitet att analysera utrikes- och säkerhetspolitiska frågeställningar är angelägen.

Bland de frågor som diskuterades men inte löstes i samband med överenskommelsen 2005 om den nu aktuella finansieringsramen lade utskottet stor vikt vid diskussionen om *Europeiska utvecklingsfonden som finansieras av medlemsstaterna men som inte ingår i EU-budgeten*. Genom ett riksdagsbeslut i december 2003 tydliggjordes den svenska ståndpunkten att Sverige ska verka för att Europeiska utvecklingsfonden införlivas i EG-budgeten ("budgetiseras").

Europeiska rådet beslutade 2005 om inrättandet av en tionde europeisk utvecklingsfond utanför EU-budgeten.

Under år 2007 har OECD/DAC i en granskning av EG-biståndet, förespråkade att Europeiska utvecklingsfonden införlivas i EU-budgeten i syfte att öka effektiviteten genom att enhetliga regelsystem används för hela EU:s biståndsenhushållning.⁵

Enligt utskottets mening bör, vilket framgick av utskottets betänkande 2007/08:UU2, Europeiska utvecklingsfonden uppmärksammas i den nu förestående budgetöversynen i syfte att göra den till en del av EU:s finansieringsram och budget. Därmed konstaterar utskottet att riksdagens beslut år 2003 att Sverige ska verka för att Europeiska utvecklingsfonden införlivas i EU:s budget alltjämt äger giltighet.

Som en konsekvens av utvecklingen i Afrika har EU:s Afrikapolitik både breddats och fördjupats de senaste åren. I december 2007 antogs en gemensam regional strategi som är ett sammanhållet ramverk som ska ligga till grund för kontinenternas samarbete fram till år 2010. Strategin omfattar fyra huvudområden: fred och säkerhet, god samhällsstyrning, handel och regional integration samt utvecklingssamarbete.

Utskottet noterar att det i samband med utarbetandet av den gemensamma EU–Afrika-strategin från afrikanskt håll väckts frågor om ett regionalt ramverk som ersättning för dagens olika verktyg i form av Cotonouavtalet, EPA:s, EU:s Afrikastrategi, EU:s grannskapspolitik m.m. Om det visar sig finnas förutsättningar för en översyn innan Cotonouavtalet löper ut år 2020 skulle dessa frågor, enligt utskottets mening, ha bäring på budgetöversynen. Utskottet har tidigare nära följt utvecklingen av dessa frågor.

Övriga synpunkter

När det gäller kommissionens frågor *om hur budgetgenomförandet kan bli mer effektivt och ändamålsenligt* (b5) respektive *om ökad flexibilitet kan förbättra resultaten av EU:s utgifter* (b7) har utskottet avstått från att i nuläget uttrycka någon uppfattning. Utskottet kan dock förutsätta att EU:s budgetöversyn omnämns i regeringens aviserade skrivelse om verksamheten inom Europeiska unionen år 2007, eftersom samrådsprocessen formellt

⁵ Se OECD/DAC (2007) "European Community, Peer Review", s. 17.

inleddes genom kommissionens presentation i september 2007. Utskottet kan således finna anledning att återkomma till frågor om EU:s budgetöversyn i samband med beredningen av denna skrivelse.

Stockholm den 4 mars 2008

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lennmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lennmarker (m), Gustav Blix (m), Anne-Marie Pålsson (m), Kerstin Lundgren (c), Carina Hägg (s), Birgitta Ohlsson (fp), Walburga Habsburg Douglas (m), Kenneth G Forslund (s), Alf Svensson (kd), Christian Holm (m), Hans Linde (v), Holger Gustafsson (kd), Olle Thorell (s), Carin Runeson (s), Max Andersson (mp) och Britta Rådström (s).

Avvikande meningar

1. Inriktningen inom det utrikespolitiska området (v)

Hans Linde (v) anför:

Som ett EU-kritiskt parti ser vi det som en del av vår uppgift att granska EU:s budget och driva på för att budgeten minskar så att de ekonomiska medlen i större utsträckning styrs av medlemsstaterna.

Då det gäller inriktningen inom det utrikespolitiska området konstaterar utskottet i sitt övervägande att EU:s utrikespolitiska roll har vuxit i betydelse och omfattning och att utskottet förutsätter att andelen av EU:s totala budget som i framtiden ägnas åt detta område ökar. Vänsterpartiet strävar generellt efter en minskning av EU:s utgifter; att EU i stället, precis som utskottet konstaterar, successivt har ökat sina utgifter på det utrikes- och säkerhetspolitiska området går tvärtemot vårt mål. Vi eftersträvar starkt nationellt självbestämmande både i och utanför EU och vill därför bl.a. se sänkta anslag till militära ändamål.

Vår politik innebär en utrikes- och säkerhetspolitik som bygger på att Sverige åter får en stark röst i världen. För att möjliggöra detta är det fundamentalt att beslut kring utrikes- och säkerhetspolitik återförs till medlemsländerna.

EU har sedan flera år i viss utsträckning en gemensam utrikespolitik. I Lissabonfördraget förstärks denna ytterligare. Utskottet kommenterar detta kort då man säger att fördraget avser att ”skapa bättre förutsättningar för beslutsfattandet inom Europeiska unionen och för att möta framtida gemensamma utmaningar”. Utskottet menar att det är angeläget att skapa ökad kapacitet för att analysera utrikes- och säkerhetspolitiska frågeställningar. En sådan utmaning som utskottet talar om, och den kapacitetshöjning som man syftar på, är inrättandet av den nya posten som utrikesminister, den utrikesminister som ska föra Europeiska unionens talan i världen. Samtidigt som detta sker läggs också grunden till en utrikesförvaltning på EU-nivå.

Vänsterpartiet motsätter sig å det starkaste en sådan utveckling som vi menar leder bort från det nationella självbestämmande som vi vill öka. Vi ser att Sverige även i fortsättningen som ett rikt och alliansfritt land kan spela en avgörande roll i världen genom en självständig utrikes- och säkerhetspolitik. Världen är i dag i stort behov av enskilda stater som står upp för demokrati, mänskliga rättigheter och folkrätt oavsett var, av vem och med vilka motiv de kränks eller inskränks. Genom att ansluta sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik frånsäger sig Sverige möjligheten att vara ett sådant land.

Med det nya fördraget tar Europeiska unionen även ett rejält kliv på det försvarspolitiska och militära området. Vi är skarpa motståndare också till denna utveckling. I stället för att delta i en europeisk försvarspolitik som leder till ett gemensamt försvar menar vi att Sverige ska arbeta för sin traditionella utrikes- och säkerhetspolitik i FN och andra internationella forum. Vi eftersträvar ett Europa byggt på mellanstatligt samarbete och solidariska relationer mellan folk och stater i och utanför Europa. EU:s utrikespolitik ska återföras till medlemsländerna och de militära allianserna ska avvecklas till förmån för ett gemensamt säkerhetssystem byggt på OSSE och i samverkan med FN.

2. EU:s budgetöversyn (mp)

Max Andersson (mp) anför:

Till kommissionens meddelande om en budgetreform har majoriteten i utrikesutskottet, de fyra borgerliga partierna och Socialdemokraterna, till stora delar skrivit ett yttrande till finansutskottet som är fylligt och tar upp ”allsvenska” uppfattningar och överväganden kring EU-budgeten som också vi från Miljöpartiet de gröna kan skriva under på. Men det finns också flera större frågor som vi önskar hade tagits upp och där vi har en avvikande mening jämfört med majoriteten.

Miljöpartiet tycker det är bra att en allmän budgetöversyn blir av och mån om att den nu genomförs på ett seriöst och öppet sätt. Målsättningen ska givetvis vara att man under denna översyn vågar och har möjlighet att ta upp saker som många, såväl i Sverige som inom EU, tar för givna. Därför är det viktigt att processerna med den s.k. hälsokontrollen inom jordbrukspolitiken och översynen inom sammanhållningspolitiken inte blir parallella processer till budgetöversynen, utan i högsta grad en samordnad del av hela EU:s budgetöversyn. Detta inte minst på grund av de bådas ekonomiska och politiska omfång och de behov av reformering vi ser inom dessa områden.

När det gäller den nuvarande EU-budgetens förmåga att avspegla skiftande politiska prioriteringar, anser Miljöpartiet att EU:s budget i och med femårsplanerna varit alltför rigid och därmed gjort att EU:s budget haft mycket svårt att förändras genom åren. Trots att miljöfrågorna varit i fokus under en längre tid kan detta ännu inte avspeglas i budgeten på ett tillfredsställande sätt. Bland annat kan man konstatera att klimatpolitiken inte getts tillräckliga resurser inom hittillsvarande budgetamar. De nya utmaningarnas andel av budgeten är liten och har också startat från en mycket låg nivå. Det ska här dock tilläggas att stora delar av klimat- och miljöpolitiken givetvis ska genomföras nationellt utifrån de olika förutsättningar som länderna har samt att en del handlar mer om lagstiftning än om rena budgetposter. Samtidigt är det viktigt att EU:s budget inte innehåll-

ler delar som gör att en aktiv klimatpolitik motverkas, vilket såväl struktur-fonder som jordbrukspolitik gör. Detta synsätt borde majoriteten ha lyft fram i sitt yttrande.

Miljöpartiet instämmer i att jordbrukspolitikens andel av den totala budgeten bör minskas kraftigt. Miljöpartiet anser även att strukturfonderna bör minskas kraftigt.

I avsnittet om utmaningar för en moderniserad EU-budget instämmer vi i stort med utrikesutskottets resonemang om att de elva områden som utpekade som "framtida politiska utmaningar" i kommissionens förslag inte nödvändigtvis behöver vara kostnadsdrivande eller finansieras med EU:s gemensamma medel. Miljöpartiet vill dock understryka att vi inte delar kommissionens åsikt att ange t.ex. konkurrenskraft, brottsbekämpning, asylpolitik och utrikespolitik som nya utmaningar. Prioriteringen och rangordningen bör vara mer snäv. Miljöpartiet anser att budgeten måste anpassas så att en framtidsfråga som klimat- och miljöpolitik prioriteras och får en ökad andel av EU:s budgetram, samt att EU:s budget klimatsäkras, dvs. att budgeten inte ska gå till verksamhet som förstör klimatet. Det betyder t.ex. minskade ekonomiska resurser till motorvägar och flygplatser och mer pengar till järnvägar. I just järnvägspolitiken finns ett klart mervärde – ska människor kunna ersätta flygresor (som förstör klimatet) med järnvägsåkande (som är bättre för miljön) krävs också att järnvägsnäten över gränserna förbättras och att det sker en kraftig utbyggnad av höghastighets-tågtrafik inom och över nationsgränser. Vi anser det också vara en viktig prioritering att lyfta fram den sociala dimensionen samt att dessa två grundbultar genomsyrar alla politikområden i EU, detta för att optimal samordning ska kunna ske. Det får inte fortsätta vara vattentäta skott mellan de olika politikområdena.

Miljöpartiet anser att det bör tillsättas en särskild arbetsgrupp på EU-nivå för att se över EU:s budget utifrån klimatfrågan, som ett led i den påbörjade översynen, och se på hur och inom vilka områden åtgärder krävs för att EU-budgeten ska kunna klimatsäkras. Det borde ligga både i ett svenskt och i ett EU-intresse att försöka vrida budgeten till en utveckling som inte påskyndar klimatförändringarna. Tyvärr är det så att stora delar av EU:s budget i dag är direkt klimatförstörande, trots de storslagna målsättningar som sattes vid EU-toppmötet i mars 2007 om att bland annat få ner utsläppen med 20 % fram till 2020. Miljöpartiet anser att frågan om att klimatsäkra budgeten bör lyftas fram av Sverige i EU.

Miljöpartiet ser att det finns möjlighet att begränsa EU:s budget ytterligare, vilket vi ansåg vara möjligt också när nuvarande femårsbudget godkändes av riksdagens samtliga andra partier i december 2005. En reformerad och mer framtidsinriktad budget torde kunna förbättra den svenska nettopositionen avsevärt, dvs. att Sverige betalar betydligt mindre till EU:s budget.

Ökad öppenhet för att begränsa möjligheterna till oegentligheter, korruption och bedrägerier på EU-nivå är ett krav som tyvärr fortfarande är aktuellt. Att revisionsrätten på 13 år inte kunnat avge en enda ren revisionsberättelse är skandal. Det är också viktigt att trycka på att EU-budgeten inte ska betraktas som EU:s pengar, ”någon annans”, med vilket vi menar att det tycks finnas en uppfattning hos många att just EU:s pengar kan man slösa och leka med, jämfört med de nationella som man ser som ”sina” egna pengar och håller hårt i. Miljöpartiet delar åsikten som förs fram av majoriteten – att också de nationella myndigheterna har ett stort ansvar – men det fråntar inte EG-kommissionen ansvar för pengarna eftersom den har slutligt ansvar och det är den som EU-parlamentet och ministerrådet ska ge ansvarsfrihet. Frågan om whistleblowers är också fortfarande aktuell.

Slutligen gäller det avsnittet om budgetens finansiering. Miljöpartiet säger nej till varje form av beskattningsrätt på EU-nivå, precis som utskottsmajoriteten. Behovet av en förbättring av Sveriges nettoposition är viktig, främst genom minskade avgifter. Vi ser också det som viktigt att man ser över budgetprocessen. I den europeiska debatten har det lagts fram förslag om att man först bör fastställa hur mycket varje land ska betala netto, och först därefter gå in på hur pengarna fördelas. Ordningen i dag är ju att man först fastställer hur mycket länderna ska betala, och därefter slåss man om var utgifterna ska ligga, vilket gör att nationella ministrar frestas att driva på för dåliga utgifter bara för att de vill plocka politiska poäng genom att sänka nettoavgiften. Det vore önskvärt att EU och Sverige titade närmare på denna del av budgetprocessen och gjorde en analys av vad en förändrad sådan skulle innebära.